

A incerca azi sa faci o reevaluare a Inchizitiei reprezinta o tentativa, in buna masura, sinucigasa, intelectual si moral. Cine nu a vazut filme ca "Monty Python", "Fantomele lui Goya", "In numele Trandafirului" sau nu a citit cartea cu acelasi nume? E aproape suficient pentru cunoasterea istorica a omului modern, ultramultumit de alonja sa rationala. Daca mai adaugam la acest bagaj lejer de cunostinte si un documentar tv plus interminabilele comparatii din media despre metode si practici "inchizitoriale", avem cam tot ce ne trebuie pentru a fi informati "la zi". Si totusi, exista cel putin doua carti care clatina din temelii Mitul Inchizitiei - pentru ca, in fapt, avem de-a face cu o constructie propagandistica, izvorata in timpul razboaielor religioase din secolul al XVI-lea, si perpetuata de-a lungul timpului pana astazi.

Edward Peters, ["Inquisition"](#), si Henry Kamen, ["Spanish Inquisition"](#), analizeaza principalele trasaturi ale acestei institutii, iar concluziile la care ajung, pe baza unei minutioase munci de arhiva, se afla in raspar cu intreaga mitologie anticatolica.

"Nu a existat niciodata, cu exceptia polemicii si a fictiuni, Inchizitia, un singur, atotputernic, teribil tribunal, ai carui agenti lucrau peste tot sa starpeasca adevarul religios, libertatea intelectuala si politca" (Peters).

Departe de a nega laturile mai putin serene ale institutiei, cei doi istorici au meritul de a contextualiza practicile si a le pune astfel intr-o lumina neutra. De pilda, ca sa luam doar cel mai controversat aspect, numarul victimelor inchizitiei spaniole se situeaza undeva intre 3000 si 4000 de persoane, iar al celorlate doua institutii (cea medievala si cea romana) este incomparabil mai mic. Fara a reprezenta o istorie fericita, ar trebui inteleasa conceptia despre lume a indivizilor din Evul Mediu, inversata total fata de valorile nord-atlantice, pentru a putea evalua adecvat aceasta poveste trista. Masurile extraordinare luate de Biserica erau indreptate in special pentru protejarea comunitatii crestine, mai degraba decat spre pedepsirea ereticului.

“Pentru medievali, religia nu reprezenta doar serviciul bisericesc. Era stiinta, filozofia, politica, identitatea si speranta lor de salvare. Nu era o preferinta personala, ci un adevar universal si trainic. Erezia, deci, lovea in inima acestui adevar. Il condamna pe eretic, ii punea in pericol pe cei de langa el si destrama tesutul social al comunitatii” ([Thomas Madden](#))

Pentru a avea o perspectiva asupra cifrelor de mai sus, ar trebui amintit ca in razboiul pentru raspandirea democratiei in Iraq s-au inregistrat in jur de 30.000 de morti, doar ca victime colaterale.

Imaginea moderna despre tribunalul inchizitorial arata un condamnat fara niciun fel de putere in fata unui prezidiu de calugari insetati de sange. In realitate, dintre cei anchetati de inchizitia spaniola 88% au fost eliberati si doar 12% dintre cei condamnati au sfarsit pe rug. Sf. Tereza de Avilla, Sf. Ioan al Crucii sau Sf. Igantiu de Loyola au fost cu totii judecati (si achitati) de tribunal. In general, daca vinovatii isi recunosteau vina si se caiau, erau iertati. Daca nu, erau cercetati si, daca erau gasiti vinovati, primeau pedeapsa, cel mai adesea pelerinaj, ajutor la catedrale, participarea la cruciade. Pentru a folosi un alt exemplu celebru, procesul initial al Ioanei d’Arc a fost considerat o mascarada juridica orchestrata de englezi, ignorand deliberat procedurile standard ale inchizitiei. Ulterior, in procesul canonic desfasurat in anul 1456 numele i-a fost curatat de acuzatia de erezie.

Desi pare contraintuitiv, procesele desfasurate sub auspicii inchizitoriale produceau un numar mult mai mic de victime decat cele din tribunalele seculare, ceea ce declansa mania regilor si printilor. Filip al IV-lea al Frantei l-a criticat pe Papa Clement al V-lea pentru ingaduinta de care a dat dovada in persecutia ereziei Templierilor, iar Papa Inocent al III-lea a cerut, fara succes, mila pentru “conversos”, persecutati de Ferdinand de Aragon. O nemultumire similara fata de incetineala si ingaduinta inchizitiei manifestau si autoritatile civile din statele italiene.

Cat priveste [folosirea torturii](#) , ea era utilizata doar pentru obtinerea de informatii si nu depasea 15 minute. O informatie obtinuta prin tortura trebuia repetata a doua zi, in conditii normale, pentru a fi considerata valida. Supliciu nu trebuia sa puna in pericol viata inculpatului si nu putea fi reluat decat de doua ori. In realitate, inchizitia spaniola aplica tortura doar in 2% din cazuri si doar in 1% din cazuri era repetata, niciodata pentru a treia oara. Spre comparatie, in lumea valorilor nord-atlantice s-au practicat pana de curand (?) “waterboarding” si alte forme de tortura fara prea mari probleme morale din partea media.

Inchizitia reconsiderata

Scris de Ninel Ganea

Miercuri, 22 August 2012 22:56

In concluzie, cred ca ambele carti merita cel putin rasfoite, macar si pentru a iesi putin din paradigma “ev intunecat / ev iluminat”. As adauga un plus pentru volumul lui Edward Peters deoarece reconstruieste cu migala si iscusinta etapele si tehnicile prin care astazi vedem in inchizitie o diformitate a trecutului. E o istorie relevanta pentru modul in care se construiesc povestirile, cum se manipuleaza trecutul si de ce libertatea poate fi amenintata de acolo de unde oamenii asteapta salvarea...{jcomments on}